

Voor filosoof Floris van den Berg is een veganistisch naturistenkamp het paradijs. Een gesprek over naaktheid, gênante lijven en vrij baan voor seks in het openbaar.

[Lodewijk Dros](#) Trouw – 31 januari 2021

Hij schreef het op verzoek van lezers van z'n vorige boeken over atheïsme, feminisme en veganisme, zegt Floris van den Berg (47). "Daarin noemde ik het naturisme soms. Dan bleek dat vrienden en kennissen zelf naturist waren, wat ik vaak niet wist. Ze zeiden: 'Schrijf dáár eens een boek over'." Dat is er nu: 'De vrolijke naturist'. "Ik hoop natuurlijk dat het verkoopt." Op het omslag ervan staat de Bunniker afgebeeld als dé naakte wijsgeer: de Denker van Rodin.

U bent een van de twee miljoen Nederlanders die weleens naakt recreëren. Maar vaak gaat u niet uit de kleren.

"Inderdaad, hooguit voor een saunabezoek of eens naar het maakstrand. Feitelijk ben ik vooral een naturist in het diepst van mijn gedachten."

Dr. Floris van den Berg doceert milieufilosofie aan de Universiteit Utrecht. De vrolijke naturist is meer uit liefde geschreven. En uit nood, want er bestaat weinig filosofische reflectie op naaktheid, zegt de auteur, en als er al boeken over zijn, 'dan gaat het om gymnofobie: de angst en afkeer van het naakte lichaam'. Daar wil Van den Berg verandering in brengen.

Wanneer werd voor u de ontkleding wijsgerig?

“Ik ontdekte dat een bloeiende naturistensubcultuur een indicatie is voor vrijheid en openheid, van gelijkheid van de seksen. In Saudi-Arabië vind je dat niet. Louter in tolerante landen – met de DDR als uitzondering. Dat is mijn politiek-filosofische beginpunt.

“Nadenken over naturisme leert je hoe de samenleving en jijzelf tegen je lichaam aankijken, welke taboes daarbij een rol spelen. Iedereen is bloot, iedereen kent schaamte. Dat zijn filosofische thema's. Wat betekent het om mens te zijn, hoe zouden we met elkaar om moeten gaan? Aan de universiteit gaat het er afstandelijk aan toe, naaktheid komt veel dichterbij, het gaat over wie je zelf bent, zonder conventies. Zo nodig ik uit tot introspectie.”

Van den Berg introduceert daarnaast het 'epistemologisch naturisme'. De strekking is die van het sprookje van de kleren van de keizer. Zoekend naar de naakte waarheid over de filosofie gruwelt hij van postmoderne denkers als Foucault, Deleuze en Zizek die geen 'realistische, van de feiten uitgaande levensstijl' vertolken, maar in hun 'duistere en saaie teksten hun gebakken lucht verhullen'. “Waarom zou je Heidegger blijven bestuderen als je je tijd ook kunt besteden aan het lezen van Singer, die zo helder schrijft dat je er niet voor gestudeerd hoeft te hebben?” Ethicus Peter Singer is de Australisch-Joodse dierenrechtenideoloog die aan de wieg heeft gestaan van de Partij voor de Dieren, waar Van den Berg lid van is. “Een vrolijker en betere wereld is onvermijdelijk een naturistische vegan wereld.”

Van den Berg is behalve veganist ook een gedreven atheïst. Hij wordt niet moe de schadelijke invloed van religie te beschrijven. Naturisme is de stok waarmee hij de preutse godsdienst slaat, naast het christendom ook de islam. “De islam legt een mufte deken op de vrolijke vrijmoedigheid die in de jaren zestig en zeventig is bevochten, zoals de culturele verworvenheid van topless zonnen – dat heeft te maken met de spastische ongepaste reacties van moslimmannen.”

De oorsprong van het naturisme vindt Van den Berg bij Verlichte denkers die in de achttiende eeuw zoveel tradities en gewoonten van hun taboes ont deden; naaktheid is 'daarmee het zichtbaar uitdragen van de idealen van de Verlichting'.

Als er één slechterik is aan te wijzen in uw boek, dan is het religie wel, de grote vijand van het naakt. Maar in Nederland waren het twee keurige predikanten die midden negentiende eeuw op Ameland en Norderney het baden propageerden – uit het zicht, maar poedelnaakt. En de founding father van het Amerikaanse naturisme was in 1929 een Dutch Reformed dominee.

“Ik ben wel wat zwart-wit. Misschien ligt het genuanceerder, ik ben geen historicus. Er zijn ook nu christenen die vrolijk naakt recreëren, maar wereldwijd is religie er geen voorstander van geweest.”

Hier raken de uitersten elkaar: met een haast godsdienstige ijver vertelt u hoe de wereld eruit moet zien: veganistisch, ecohumanistisch, naturistisch, et cetera. U schrijft moralistisch over moraal.

“Ja, ik was het liefst predikant geweest, maar dat zat er als atheïst niet in.”

Op de site van de Naturisme Federatie Nederland (NFN), waar u lid van bent, staat dat iedereen wel wat lichamelijks heeft ‘waarover hij onzeker is’, zoals ‘vetrolletjes’. De teneur is: maar daar oordelen we niet over, wees ‘volledig jezelf’. U schrijft juist heel oordelend over dikke nudisten: ze mogen bloot gaan, maar als ze door hun eigen toedoen obees zijn, ‘dan moeten ze zich schamen’.

“Ik mag toch oordelen? Ik mag dat toch ook zeggen? Naturisme is voor alle mensen: dik en dun, mooi en lelijk, perfect en minder perfect. En als je obees bent door een ongezonde levensstijl, dan moet je je voor jezelf schamen. Dat is een motivatie om er serieus werk van te maken.”

Eén van de dogma’s van het naturisme is: je kijkt, maar je oordeelt niet.

“Er heerst onder naturalisten inderdaad een taboe op dat oordelende. Maar ik doe niks met mijn oordeel.”

U sloopt nog een ander naturalistentaboe. De norm is: bloot slaat dood, van naakt word je niet opgewonden, erotisch is afwezig.

“Ik vind het spastisch om het erotiserende te verbannen. Om te zeggen dat het niet opwindend mag wezen als je om je heen kijkt, dat is vreemd. Maar je hoeft niet te handelen naar wat er in je hoofd omgaat, je gedraagt je fatsoenlijk.”

In zijn boek uit Van den Berg zich nog ruimdenkender. Want als een insmeersessie op het naaktstrand een erotische wending neemt, vindt hij dat prima. “So what? Wat is er mis mee als mensen genieten? Waarom kunnen we zelf niet met een vrolijke glimlach genieten van andermans genot?”

Tegen het ‘kuis nudisme’ brengt Van den Berg een droomwereld in stelling ‘waar ik wel even in zou willen wonen’: Ecotopia. Dat is een roman uit 1975, waarin we duurzaam (‘eco’) leven, zonder de ‘verstikkende deken van religie’. Schaamte is er nog wel – zoals vliegschaamte – maar die raakt het seksuele niet. De Ecotopianen vrijen er in wisselende samenstellingen onbekommerd op los.

Dat staat ver af van het aseksuele nudisme à la NFN.

“Ik snap wel dat de NFN het seksuele weert, ze willen voor een breed publiek aanvaardbaar zijn.”

Het reëel bestaand naturisme is ondergebracht in reservaten als het naaktstrand. Volgens filosoof Bouke de Vries is die beperking voor een liberale democratie beneden de maat. Hij bepleit een apart recht op openbaar naakt. U gaat verder en wilt ook publieke seksualiteit de ruimte geven.

“Of je op straat een boerka draagt of helemaal niets, dat moet je toch zelf weten? Ik volg het liberale principe dat alles mag, zolang je een ander geen schade berokkent. Zo door filosoferend is de uiterste consequentie dat seks in het openbaar mag, al druist dat misschien in tegen onze diep gekoesterde intuïties. Als mensen – uit het zicht van auto’s, anders krijg je ongelukken – willen vrijen, in een bos of zo, wat is daartegen? Waarom doen we zo panisch over het zien van mensen die het naar hun zin hebben? Waar ik moeite mee heb, is een film waarin het akeligste geweld voorkomt – en dan is seks daarin niet toegestaan. Ik vind dat er niets mis is met het zien van genegenheid. Zoals ouderen kinderen zien spelen, zo kunnen kinderen volwassenen zien spelen, inclusief het liefdesspel. Je mag kinderen alleen niet betrekken bij seks.”

Of je naakt mag recreëren buiten de aangewezen plaatsen, hangt af van de ‘naakttolerantie van de medemens’, schrijft u. De rechter beslist achteraf of je je aanstootgevend hebt gedragen. Maar voor een wet die publiek naakt regelt, zie ik geen enkele politieke partij pleiten. Laat staan voor het toestaan van seks in het openbaar.

“Als ik politicus was, zou ik wel een beetje gas terugnemen. Maar vanuit consequent liberaal perspectief is er niets mis met publieke seks. Ik hoop trouwens niet dat dit de kop wordt van het artikel.”

Het klinkt reuze libertijns, maar u praktiseert de naaktloperij slechts mondjesmaat. U noemt uzelf een theoreticus van het naturisme. Dat maakt u wel bij uitstek geschikt om tijdens een filosofiefestival een sessie te leiden over naaktheid. Ongekleed uiteraard. Zou dat wat zijn?

“Tja, ik ben een schoorvoetende naturalist, dus ik moet mezelf daarin nog wel wat oprekken. Uw idee gaat nog weer verder. Eh... als iedereen naakt is, misschien zou ik het dan durven.”

En dan begint de sessie, spreker en gehoor zijn spiernaakt. Wat verandert dat aan het filosoferen?

“Weinig als het alleen een lezing is, maar ik stel me voor dat we dan echt met elkaar in gesprek gaan. Dan ben je alleen nog je lichaam, en niet meer waarachter je jezelf schuilhoudt. En als het over naaktheid gaat, dan is de sessie al geslaagd, want de grootste barrière is genomen. Daar hebben alle aanwezigen zich overheen gezet. Moeten ze wel een handdoekje meenemen om op te zitten.”

U ontwikkelt een gymnosofie, een filosofie van de naaktheid die ecologisch, liberaal, feministisch, veganistisch en atheïstisch is. Ik vermoed dat u ook een ander doel heeft. U schrijft over de blootgeneugten - en bent beteuterd dat uw vrouw daar ‘mordicus tegen’ is. Wilt u haar met De vrolijke naturalist overhalen?

“Ze is het boek aan het lezen, maar ik weet nu al dat ik haar niet overtuig.”

Floris van den Berg, De vrolijke naturalist. Filosoferen over schaamte en naakte levenskunst.
Boekscout; 159 blz. € 20,50